

КРЕАТИВНИЙ ОБЛІК В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ

На сьогодні існує багато критики щодо творчості в бухгалтерському обліку. Одні автори стверджують, що це маніпулювання і шахрайство [1, 2], інші автори обґрунтовують креативний облік, як окремий його вид [3].

Бухгалтер – це свого роду художник, який на основі професійного судження відтворює інформацію про всі факти та результати господарської діяльності на носіях інформації (первинних документах, облікових регістрах, формах звітності). Його робота ціниться, якщо вона найбільш правдиво відображає діючий стан підприємства.

Досліджуючи різні підходи до творчості в бухгалтерському обліку, потрібно визначитися: що ми розуміємо під бухгалтерським обліком на сьогодні – це творчість чи мистецтво. Якщо розглядати мистецтво як досконале вміння в якійсь справі чи галузі, яке переростає в майстерність, то однозначно можна сказати, що бухгалтерський облік – це наука, як форма інтелектуальної діяльності, скерована на отримання істинних знань про функціонування підприємства, а не мистецтво. Це пояснюється і тим, що майстерність полягає у високій якості виконаної роботи, з урахуванням конкретно визначених процедур та вмінь.

Якщо ж говорити про творчість в обліку, то це діяльність, завдяки якій народжується нова інформація, яка може бути використана при прийнятті управлінських рішень з метою підвищення ефективності діяльності підприємства.

Узагальнюючи сказане, можна зробити висновок, що сам процес облікової роботи, можна називати мистецтвом, проте зміст обліку, його методи і прийоми є результат творчості в обліку. Результатом креативного обліку, звичайно у кращих своїх проявах, може бути науковий метод, який не визначений стандартами та принципами обліку, не застосовувався в загальноприйнятій практиці і не суперечить нормативно-правовим документам. Головним меседжем креативного обліку має стати розвиток бухгалтерського обліку.

Тому, не можна погодитися з думкою М.С. Пушкаря [3, с. 92] про те, що креативний облік є окремим видом обліку, на рівні з фінансовим і управлінським обліком. Не можна відділяти креативний облік від існуючого фінансового обліку, оскільки креативність цього обліку має проявлятися саме у фінансовому, у тому колі обмежень, які врегульовані чинним законодавством та стандартами обліку. Розглядаючи сутність і завдання управлінського обліку, однозначно можна сказати, що він є творчим, оскільки не є врегульований і визначається потребами менеджменту.

С.Ф.Легенчук такий вид обліку визначає як “умовно-креативний облік”, оскільки застосування альтернативних варіантів, передбачених обліковою політикою здійснюється з дотриманням встановлених принципів. Якщо говорити про рамкові обмеження, то вони існують в будь якій сфері діяльності, а тому, практично все є умовним.

Якщо розглядати бухгалтерський облік як науку, яка передбачає творчий аспект, то головним його завданням є зміна ключової ідеї побудови і обґрунтування різних інформаційних моделей для прийняття рішень з урахуванням різносторонніх теорій і концепцій.

Потреба у розвитку креативності в бухгалтерському обліку підтверджується і тим, що МСО 2 «Зміст програми професійної освіти бухгалтерів» передбачає необхідність формування компетенцій професійного бухгалтера в сфері організації управління та управління ризиками, бізнес стратегії та менеджменту. Лише на основі багатoinструментального підходу можуть бути визначені професійні дії бухгалтера, а як наслідок, потреба у розвитку стратегічного управлінського, креативного, соціального, екологічного обліку [4]. Критика, яка звучить на адресу вказаних видів (напрямів) обліку є необґрунтованою, оскільки наведені факти про шахрайство,

зловживання, маніпуляції відносяться не до самого обліку, а до використання інформації, отриманої за допомогою таких видів обліку.

Голов С.Ф, узагальнив методи креативного обліку в чотири групи: 1) вибір облікових оцінок; 2) вибір і застосування методів бухгалтерського обліку; 3) відображення реальних господарських операцій; 4) вибір стандартів бухгалтерського обліку [1, с.363]. Цілком погоджуючись з виокремленими групами методів, слід зазначити, що креативність обліку має проявлятися у визначенні облікової політики підприємства, а не у шахрайстві та маніпулюванні. Вибір і застосування вказаних методів має досить широкий діапазон, який базується на професійному судженні бухгалтера, що доводить необхідність існування креативності в обліку.

Розглядаючи шахрайство і маніпуляції, та їх зв'язок з креативним обліком, слід відмітити, що не потрібно плутати креативність в шахрайстві та креативний облік. Практика свідчить, що будь-яка креативність може використовуватися для різних потреб менеджменту (у тому числі з метою шахрайства). Тому розробка професійної позиції, щодо розвитку креативного обліку, має базуватися на професіоналізмі та професійній етиці. Такий підхід, на думку Кузнецової С.А. повністю вкладається в англосаксонську модель системи бухгалтерського обліку та є по суті творчим підходом до розвитку бухгалтерського обліку як інформаційного джерела системи управління суб'єктами господарювання [5].

Таким чином, креативний облік є напрямом розвитку облікової науки, під яким слід розуміти спосіб формування та інтерпретації релевантної інформації в управлінні суб'єктом господарювання, який не передбачений стандартами та загальноприйнятою практикою, не протирічить нормативним та законодавчим вимогам.

1. Голов С. Ф. Креативний облік: творчість чи шахрайство? / С. Ф. Голов // *Економічні науки. Серія : Облік і фінанси.* – 2010. – Вип. 7(1). – С. 360-368; 2. Голов С. Ф. Креативний облік / С. Ф. Голов // *Бухгалтерський облік і аудит.* – 2011. – № 1. – С. 32-41; 3. Пушкар М.С. Креативний облік (створення інформації для менеджерів) /М.С.Пушкар// : Монографія. / М.С. Пушкар. – Тернопіль, Карт-Блани, 2006. – 334 с. 4. Бондар М. Сучасна парадигма бухгалтерського обліку / Микола Бондар // *Трансформаційні перетворення обліково-аналітичного забезпечення управління в умовах євроінтеграційних процесів* : зб. матеріалів IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 25 листоп. 2016 р. / М-во освіти і науки України, М-во фінансів України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана» [та ін.] ; [редкол.: М. І. Бондар (голова) та ін.]. – Київ: КНЕУ, 2016. – С. 17–204 5. Кузнецова С.А. Перспектива бухгалтерського обліку: стратегічність, електронна комерція та соціальна спрямованість [Текст] / С. А. Кузнецова // *Європейський вектор економічного розвитку.* – 2014. – № 1(16). – С. 73- 83.